

В. В. Оліярник, С. В. Куричук

Національний лісотехнічний університет України, м. Львів, Україна

АНАЛІЗ РОЛІ ТА ВПЛИВУ ГРОМАДСЬКОСТІ НА РОБОТУ ПОЛІЦІЇ У КРИЗОВИХ СИТУАЦІЯХ У КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Встановлення гармонійних відносин між поліцією та громадою є важливим фактором у просуванні модернізації діяльності у сфері громадської безпеки, пов'язаної зі здійсненням повноважень, ціннісними орієнтаціями та основною місією правоохоронних органів, включаючи кризові ситуації та ситуації катастроф. Громадськість у Європейському Союзі істотно впливає на роботу поліції у кризових ситуаціях, підтримуючи громадську довіру та легітимність, надаючи важливу інформацію та співпрацюючи, а також беручи участь у забезпеченні готовності суспільства до дій та вирішення проблем. Цей досвід є дуже цінним для України за умов сучасних суспільних викликів, включаючи ті, що зумовлені війною. Ґрунтуючись на наративному огляді та конструктивістській парадигмі дослідження, стаття досліджує патерни ролі та впливу громадськості на практику діяльності поліції в ЄС, спираючись на аналіз даних конкретних кейсів та теоретичні положення стейкхолдерського підходу. Результати дослідження демонструють доцільність розроблення парадигми спільного створення цінностей у поліцейській діяльності у кризових ситуаціях, особливо в рамках громад.

Ключові слова: поліцейська діяльність за участю громадськості; громадська довіра до поліції; поліцейська діяльність у кризових ситуаціях; поліцейська діяльність у ЄС; стейкхолдерський підхід у поліцейській діяльності; публічне управління; управління командами; управління персоналом.

Вступ

Проблема державного управління постійно перебуває в центрі уваги політиків та державних діячів, науковців та практиків, оскільки безпосередньо пов'язана з пізнанням та розробленням принципово важливих питань існування та виживання людини та особистості, суспільства та держави. Проте особливої актуальності нині набула проблема державного управління у сфері охорони законності та правопорядку. Своєю чергою, одним із найважливіших елементів цього управління є ефективне управління взаємовідносинами із громадськістю, на що наголошують вітчизняні вчені, зокрема Нікітінський, Яремчук, та ін. [25, 26, 27, 28].

Взаємодія правоохоронних органів із громадськістю та її різноманітними формуваннями завжди вважалася ключовою умовою для ефективної протидії злочинності, забезпечення правопорядку та громадської безпеки, особливо у кризових ситуаціях. Як вітчизняний, так і зарубіжний досвід чітко демонструють, що співпраця правоохоронців, зокрема поліції, з інститутами громадянського суспільства сприяє підвищенню правової культури та соціальної активності громадян. Це, відповідно, зменшує рівень девіантної поведінки, робить систему правоохоронних органів прозорішою, зміцнює довіру до неї, а також покращує авторитет і престиж

правоохоронної діяльності.

Соціологічний аспект проблеми взаємодії поліції з інститутами громадянського суспільства у справі боротьби зі злочинністю та забезпечення правопорядку полягає у вирішенні завдань, що мають ключове соціальне значення. Така співпраця, з одного боку, відображає рівень соціальної ефективності діяльності правоохоронних органів, особливо поліції, а з іншого – демонструє ступінь розвитку громадянського суспільства, правової культури та соціально-правової активності громадян. Ця взаємодія формує важливу площину соціального партнерства між державою та громадянським суспільством, яка є основою сучасної демократичної, соціально орієнтованої і правової держави.

При цьому, однак, у кризових ситуаціях громадськість може відігравати як позитивну, так і негативну роль у роботі поліції. Позитивний вплив полягає у наданні допомоги у зборі інформації, підтримці та наданні даних, що допомагає поліції ефективно працювати. Негативний вплив проявляється у поширенні дезінформації, створенні паніки та формуванні додаткових ризиків. Тим часом патерни цього впливу багато в чому залежать саме від вибудованої системи інтегративного та стейкхолдерського впливу громадськості на роботу органів поліції [5].

Інформація про авторів:

Оліярник Володимир Васильович, канд. економ. наук, доцент кафедри публічного управління та адміністрування. Email: volodymyr.olliarnyk@nltu.edu.ua; <https://orcid.org/0009-0008-3621-1949>

Куричук Сергій Володимирович, здобувач програми доктора філософії кафедри публічного управління та адміністрування. Email: kuryvchak.serhiy@nltu.lviv.ua; <https://orcid.org/0009-0006-8146-4932>

Цитування за ДСТУ: Оліярник В. В., Куричук С. В. Аналіз ролі та впливу громадськості на роботу поліції у кризових ситуаціях у країнах Європейського Союзу. *Ефективність державного управління* : зб. наук. пр. Вип. 3/4(84/85). Львів: НЛТУ України, 2025. С. 22–29.

Citation APA: Oliarnyk, V. V., & Kuryvchak, S. V. (2025). Analysis of the role and influence of the public on police work in crisis situations in the European Union countries. *Efficiency of public administration*, 3/4(84/85), 22–29. <https://doi.org/10.36930/508403>

Громадськість у Європейському Союзі істотно впливає на роботу поліції у кризових ситуаціях, підтримуючи довіру та легітимність громадськості, надаючи важливу інформацію та співпрацюючи, а також залучаючи громаду до підготовки до конфліктів та вирішення

проблем. Ефективність реагування поліції значною мірою залежить від співпраці з громадами, яким вона служить. Основні моделі ролі та впливу громадськості в цій сфері коротко викладено в табл. 1.

Табл. 1. Ключові ролі та вплив громадськості на роботу поліції в ЄС

Патерн	Опис
Обмін інформацією та співпраця	Поліція значною мірою покладається на інформацію від членів громади для виявлення, розслідування та вирішення проблем. У кризових ситуаціях громадська думка, така як інформація в режимі реального часу або виявлення загроз (наприклад, у боротьбі з тероризмом), може бути критично важливою для ефективного реагування. Відсутність довіри громадськості робить громадян менш схильними звертатися по допомогу або співпрацювати у розслідуваннях.
Легітимність та довіра до поліції	Довіра громадськості до ефективності та справедливості поліції має вирішальне значення для загальної довіри до поліцейської діяльності. Якщо поліція діє у такий спосіб, що порушує норми справедливості або процесуального правосуддя, вона ризикує втратити легітимність в очах громадськості, що може підірвати її авторитет та здатність ефективного управління кризами.
Залучення громади та її готовність	Залучення громади до планування та забезпечення готовності до криз зміцнює довіру, підвищує ефективність комунікації під час криз та надає людям можливість брати активну участь у забезпеченні власної безпеки та стійкості. Така співпраця приводить до більш скоординованих та ефективних дій у разі виникнення кризи.
Неформальний соціальний контроль	Участь громади часто відіграє більшу роль, ніж лише формальні механізми, в управлінні громадським порядком. Підходи до поліцейської діяльності, орієнтовані на громаду, що широко практикуються в ЄС, спрямовані на сприяння партнерству між правоохоронними органами та громадянами для вирішення місцевих проблем та розроблення довгострокових рішень.
Демократичний нагляд та підзвітність	У ширшому контексті ЄС механізми демократичного нагляду, включаючи суспільну реакцію та зворотний зв'язок, є важливим способом моніторингу діяльності місцевої поліції та притягнення до відповідальності за їхні дії, включаючи застосування сили.
Адаптація до криз	Під час криз, таких як пандемія COVID-19, очікування громадськості та взаємодія поліції змінилися, що підкреслило необхідність гнучких двосторонніх стратегій комунікації та взаємодії для підтримки довіри та спільного подолання спільних викликів.

Джерело: [11; 12]

Взаємодія громадськості та поліції в ЄС формується з урахуванням національних особливостей, але на неї дедалі більше впливають співробітництво на рівні ЄС, взаємодія поліції з місцевою спільнотою та прагнення до зміцнення довіри. Хоча в кожній країні ЄС діє своя власна система, спільною метою є розвиток співробітництва через покращення діалогу, підзвітності та навчання, а синергія цих компонентів, своєю чергою, визначає і сама визначається роллю та впливом громадськості на роботу поліції.

Для України, в поточних умовах війни, політичних та соціальних викликів, пов'язаних з динамікою мілітарного, політичного та соціетального ландшафтів, питання впливу та ролі громадськості в роботі поліції в кризових ситуаціях має вельми істотну актуальність. Тому дослідження та аналіз європейського досвіду в цій сфері є важливим науковим завданням.

Методи дослідження

Основою дослідження є соціологічний підхід, а також аспекти політологічного бачення у рамках парадигми конструктивізму. У межах дослідження застосовано низку положень теорії громадянського суспільства, теорії стейкхолдерів, а також соціальної динаміки.

Методологічну основу дослідження становлять діалектичний метод пізнання, системний підхід, структурно-функціональний аналіз, а також аналітичний та логіко-теоретичний методи.

Інструментарієм дослідження є наративний огляд, а також елементи обґрунтованої теорії.

З урахуванням тематики дослідження, пошук публікацій для включення у вибірку для наративного огляду проводився у наукометричних базах даних ScienceDirect, Wiley, JSTOR, MDPI, ResearchGate, а також шля-

хом безпосереднього пошуку засобами пошукової платформи Google.

Огляд літератури

Питання взаємодії поліції із громадянським суспільством та населенням утворюють предмет пізнавального інтересу кількох галузей суспільствознавства, але найактивніше їх вивчають правознавці. Соціологи помітно меншою мірою зверталися до вивчення цієї проблематики, хоча деякі суміжні проблеми в галузі соціології права та правоохоронної діяльності досліджені досить добре.

Безперечну методологічну значущість мають публікації, що містять сучасні інтерпретації громадянського суспільства та розкривають особливості його формування [24]. Інтерес у контексті досліджуваної проблеми становлять роботи, в яких висвітлено регіональні особливості формування та розвитку інститутів громадянського суспільства [20], що з пов'язано з вираженою регіональною специфікою взаємодії поліції, інститутів громадянського суспільства та населення, а також нерівномірним правовим забезпеченням цієї взаємодії.

У соціологічних та правових дослідженнях з цієї проблематики, акцентується робиться на взаємодії органів правопорядку із громадськими формуваннями правоохоронної спрямованості та населенням загалом [16]. Що ж до співпраці з інститутами громадянського суспільства, то таких робіт помітно менше. Найявні тут публікації розглядають переважно взаємодію із засобами масової інформації та органами місцевого самоврядування.

Системна теорія розглядає взаємодію між поліцією та громадянами як соціальну систему. На успішність взаємодії впливають як внутрішні (взаємодія між полі-

цейськими), так і зовнішні (громадськість, політика) чинники. Цей підхід підкреслює, як більш широке середовище впливає на поведінку поліції та сприйняття громадськості [15].

Інтераціоналістська теорія розглядає вплив громадськості на поліцію як динамічний процес, що формується конкретними, особистими взаємодіями між окремими особами та поліцейськими, а не лише абстрактними ролями чи політиками [14]. Ця перспектива підкреслює, як індивідуальний досвід, сприйняття та комунікація (як вербальна, так і невербальна) впливають на сприйняття громадськості легітимності поліції, довіру до неї та готовність до співпраці, а це, своєю чергою, впливає на поведінку поліції.

Соціологічні та політичні теорії описують вплив громадськості на поліцію у кризових ситуаціях через моделі, орієнтовані на громаду, тиск соціальних рухів та динаміку влади і соціального контролю, такі як теорія конфлікту. Ці теорії показують, як сприйняття та вимоги громадськості можуть призвести до значних реформ або, навпаки, до посилення конфлікту та "деполіцізації". Соціологічні теорії підкреслюють роль соціальних структур, динаміки громади та сприйняття громадськості у формуванні поведінки та підзвітності поліції під час криз. Політичні теорії зосереджуються на взаємодії між громадськістю, урядом та поліцейськими інститутами у процесі формування політики та управління. Короткий виклад відповідних бачень наведено в табл. 2.

Табл. 2. Соціологічні та політичні теорії, що описують вплив громадськості на поліцію у кризових ситуаціях

Теорія	Опис
<i>Соціологічні теорії</i>	
Поліція, яка працює з населенням громади та проблемно-орієнтована поліція	Ці моделі передбачають, що громадськість має відігравати центральну роль у визначенні проблем громади, зокрема й у кризових ситуаціях. Теорія полягає в тому, що залучаючи громаду, поліція може усунути першопричини безладу та злочинності, а не просто реагувати на інциденти. Довіра громадськості є ключовим фактором ефективності цієї моделі.
Теорія соціальної дезорганізації та "розбитих вікон"	Ця точка зору, що походить від Чиказької школи соціальної екології, пов'язує високий рівень злочинності зі зниженням здатності громади контролювати поведінку своїх членів. Громадський вплив тут полягатиме у тому, що члени громади відновлять контроль над дрібними порушеннями, щоб запобігти їх ескалації у серйозні злочини. Громадська пильність є ключовим елементом цього підходу.
Теорія конфлікту	Ця теорія стверджує, що поліція здійснює соціальний контроль, який приносить користь тим, хто перебуває при владі, часто за рахунок маргіналізованих груп. Під час кризи вплив громадськості може проявлятися у вигляді соціальних рухів (наприклад, протестів), які кидають виклик наявним владним структурам і привертають увагу до системної нерівності, зокрема щодо застосування сили поліцією у громадах меншин. Громадськість "змушує" переоцінити легітимність поліції та вимагає підзвітності.
Символічний інтераціоналізм	Ця точка зору підкреслює, як соціальні взаємодії та спільні значення впливають на поведінку поліції. У кризовій ситуації суспільна думка, яка часто формується під впливом ЗМІ, може створити "стереотипні образи" як поліції, так і "інших" (наприклад, кримінальної загрози). Вплив громадськості змінює ці символічні взаємодії, що може призвести до вимог щодо навчання з деескалації конфліктів або змін у культурі поліції.
Правовий цинізм	Коли громади сприймають несправедливість у контактах з поліцією, це може призвести до цинічного ставлення до закону та небажання співпрацювати з правоохоронними органами, наприклад, відмови повідомляти про злочини. Під час кризи це може перешкоджати розслідуванням або призвести до розриву співпраці між громадськістю та поліцією, чим самим впливаючи на ефективність роботи поліції та майбутні взаємодії.
<i>Політичні теорії</i>	
Демократична підзвітність	Кризи можуть стати каталізатором вимог громадськості щодо більшої демократичної підзвітності, таких як створення цивільних наглядових комісій або обрання чиновників, які обіцяють реформувати поліцію.
"Ефект Фергюсона" / Скасування поліцейського контролю	Громадський контроль та інтенсивний політичний тиск після гучних інцидентів можуть призвести до "деполіцізації" – явища, коли правоохоронці відмовляються від проактивних заходів з підтримання правопорядку та взаємодії із громадою, щоб уникнути перевірок. Це демонструє вплив громадськості (через негативний зворотний зв'язок) на оперативні рішення.
Авторитарна мораль та публічні покарання	У періоди нестабільності деякі верстви населення можуть висловлювати бажання "ворожій солідарності" і бути більш каральними, надаючи поліції додаткові повноваження або фінансування. Ця політична динаміка показує, як громадська думка може спонукати поліцію до більш рішучих, а не стриманих дій під час кризи.

Джерело: [4; 12]

Дослідження визначають впевненість і довіру як окремі поняття. Довіра пов'язана з чесністю поліції та дотриманням етичних стандартів [18]. Очікування щодо майбутніх контактів з поліцією визнаються важливими при вимірюванні довіри. Довіра до поліції більш імовірна, якщо люди відчують, що до них ставитимуться з процедурною справедливістю і що буде ефективна боротьба зі злочинністю. Відсутність довіри та впевненості може підірвати сприйняття легітимності поліції. Довіра включає оцінки та очікування щодо особистого

досвіду з місцевою поліцією або окремими офіцерами. Її розглядають як генератор впевненості в майбутній поведінці поліції. Наприклад, якщо поведінка поліції не відповідає очікуванням громадськості, то сильна довіра громадськості може сприяти підтримці її майбутніх дій з боку громади [7].

Різні автори відзначають, що суспільне сприйняття діяльності поліції може покращуватися або погіршуватися залежно від рівня її видимості, сприйняття зниження доступності та готовності реагувати на інцидент

ти, а також змін у сприйнятті справедливого ставлення до різних груп [9; 17].

Jungblut та ін. [10] досліджують використання соціальних медіа поліцією у кризових ситуаціях, застосовуючи змішаний метод дослідження комунікаційних практик німецької поліції. Автори наголошують, що соціальні медіа стали необхідними для двосторонньої комунікації поліції у кризових ситуаціях. Результати показують, що Twitter і Facebook є основними платформами для комунікації у кризових ситуаціях, а їх унікальні можливості формують стиль комунікації громадськості та поліції. У спробі зустріти людей "там, де вони є", поліцейські органи дедалі частіше використовують соціальні медіа для комунікації із громадськістю – як у загальному плані, так і під час кризових ситуацій.

У дисертаційному дослідженні Clouse [1] використовується модель взаємодії RDFC для структурування аналізу реакцій громадян на конкретні дії поліції. Модель взаємодії RDFC передбачає, що чотири виміри взаємодії між поліцією та громадянами впливатимуть на ступінь, в якому громадськість вважатиме дії поліції прийнятними та добровільно виконуватиме вказівки поліцейських. Ці виміри включають розумність, роззброєння, зосередженість та послідовність. Це дослідження вимірює підтримку громадськості конкретних взаємодій поліції за допомогою моделі взаємодії RDFC та аналізує повідомлені відмінності за кожним з вимірів моделі. Особисті характеристики та сприйняття втручання поліції за допомогою заходів, заснованих на моделі взаємодії RDFC, підтверджують, що раса, стать, освіта, отримання штрафу, зупинка та обшук, а також арешт значно впливають на сприйняття поведінки поліції.

Складність взаємозв'язків між цими змінними ускладнює прогнозування з високою точністю індивідуальних сприйняття, що базуються виключно на особистих характеристиках та досвіді. Отже, очевидно, що, наприклад, роль і вплив мігрантських спільнот у європейських країнах на роботу поліції у кризових ситуаціях можуть значно відрізнятися від впливу корінних спільнот. Це може створити багатовекторний, іноді навіть протилежний вплив громадськості на роботу поліції у кризових ситуаціях, що вимагає застосування стейкхолдерського підходу, оскільки він забезпечує науково обґрунтований "інструментарій" для узгодження інтересів різних зацікавлених сторін (стейкхолдерів).

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих результатів

Сьогодні щоразу більшого поширення набуває стейкхолдерський підхід до впливу громадськості на роботу поліції, особливо в кризових ситуаціях. Стейкхолдерський підхід до впливу громадськості на поліцію в ЄС базується на децентралізації та поліції громад, що передбачає залучення різних груп, таких як громадяни, місцеві лідери, НУО, підприємства та соціальні служби, до процесу прийняття рішень, розроблення стратегії та запобігання злочинності. Такі механізми, як місцеві ради безпеки, громадські консультації та партнерські відносини, використовують для побудови довіри, збирання інформації та створення більш ефективної та підзвітної поліції, що адаптується до місцевих потреб та умов [23]. Основні принципи, методи та приклади реалізації цього підходу наведено в табл. 3.

Табл. 3. Ключові принципи, методи та приклади стейкхолдерського підходу до ролі та впливу громадськості на роботу поліції в ЄС

Елемент	Опис
<i>Принципи та методи</i>	
Децентралізація та громадська поліція	Цей підхід ґрунтується на ідеї, що місцеві громади повинні мати більше контролю над власною безпекою. Орієнтована на громаду поліцейська діяльність (CoP) є центральною у побудові партнерських відносин між поліцією та громадськістю.
Багатосторонні партнерства	Поліція співпрацює зі широким колом суб'єктів, що виходять за межі традиційних правоохоронних органів. До них належать: - громадянське суспільство (НУО, громадські ініціативи та низові рухи); - місцева влада (політичні представники, такі як мери); - економічний сектор (місцеві підприємства); - сектор соціальних послуг та охорони здоров'я; - експерти в галузі права та технологій.
Механізми співпраці	Місцеві ради з питань безпеки: вони створюються для координації державної та муніципальної політики та досягнення консенсусу на основі місцевих угод про безпеку.
	Публічні консультації: загальний інструмент для збирання інформації від різних недержавних зацікавлених сторін. Партнерство та профілактика: Роль поліції змінюється із суто реактивної на більш проактивну та сприятливу. Вона співпрацює із громадами для вирішення проблем і зосереджується на профілактиці, соціальній згуртованості та розширенні можливостей громади.
Акцент на підзвітності	Цей підхід спрямований на підвищення прозорості та громадського контролю, зокрема у відповідь на занепокоєння громадськості та глобальні події, які висвітлили питання відповідальності поліції.
<i>Приклади втілення</i>	
Ініціативи на місцевому рівні	Багато ініціатив реалізуються на місцевому або національному рівні з урахуванням особливостей конкретних територій (міських, сільських, постіндустріальних).
Участь на рівні ЄС	Європейська Комісія та такі агентства, як Європол, також співпрацюють з низкою стейкхолдерів, включаючи громадянське суспільство та промисловість, у таких сферах, як захист даних, кібербезпека та розвиток нових технологій.
Конкретні приклади	Деякі поліцейські сили навіть взаємодіють з онлайн-спільнотами, щоб охопити різні аудиторії та збирати інформацію, як це видно з ініціативи Європолу "Онлайн-патруль".

Джерело: [23]

В ЄС громадськість та місцеві громади вважають важливими зацікавленими сторонами у сфері охорони правопорядку, насамперед у рамках системи охорони правопорядку на рівні громади (СР). Цей підхід наголошує на партнерстві між поліцією та громадськістю та спільній відповідальності за громадську безпеку та запобігання злочинності.

Водночас, особливості національних держав у цій сфері є очевидними. Журналістка-аналітик Анна Флек [3] представила дані за 2020 р. про країни Європи з найвищим рівнем поліцейського контролю (рис. 1). За даними Євростату, за середнім показником за три роки

(2018-2020 рр.) на 300 жителів у ЄС припадав один поліцейський, причому між країнами-членами спостерігалися помітні відмінності. У 2020 р. Чорногорія мала найвищу щільність правоохоронного персоналу – 731 на 100 000 жителів. Фінляндія була на протилежному кінці шкали – 136 поліцейських на 100 000 жителів. В інших країнах ситуація виявилась такою: Італія мала 398, Іспанія – 370, а Німеччина – 301 на 100 000 населення. Туреччина за останні роки зазнала найбільшого посилення правоохоронних сил, збільшивши кількість поліцейських від 464 на 100 000 населення у 2015 р. до 561 у 2020 р., що становить зростання на 21 % [3].

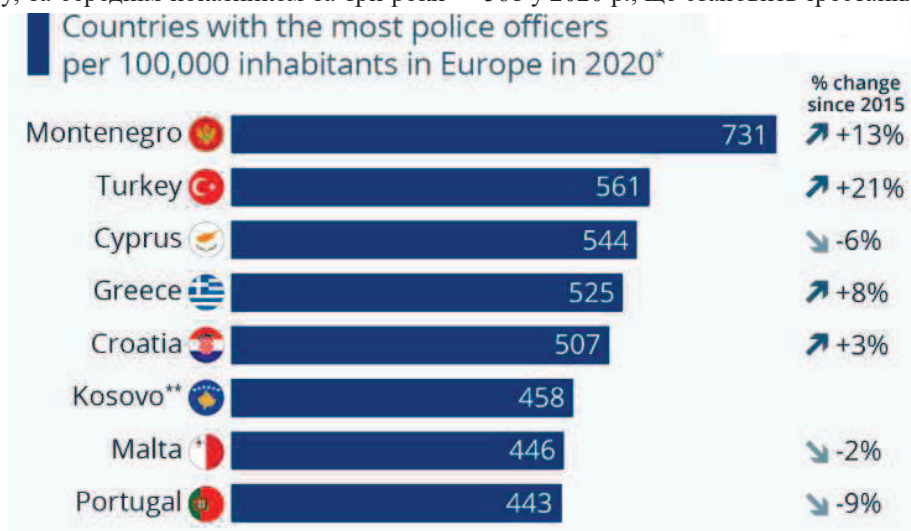

Рис. 1. Країни з найбільшою кількістю поліцейських на 100 000 жителів у Європі [3]

* наведено в оригіналі

Ці статистичні дані дають змогу зробити певний висновок: чим сильніші та усталеніші демократія та громадянське суспільство у країні, тим менша кількість поліцейських на душу населення, що значною мірою можна пояснити ефективною взаємодією між громадськістю та поліцією та роллю громадськості в роботі поліції, зокрема в кризових ситуаціях.

Якісні дані підтверджують це припущення. Поєднання ширшого погляду на безпеку, що охоплює профілактику та децентралізацію, радикально змінило контекст правоохоронної діяльності [2]. Наприклад, закон про децентралізацію у Франції визначає територіальні громади, зокрема, як регіони, департаменти, муніципалітети, але не встановлює ієрархічних відносин між ними. Іншими словами, регіони та муніципалітети є вільними та автономними адміністративними (а не політичними) агентами, уповноваженими ухвалювати рішення відповідно до національного законодавства у сферах політики, які їм довірені. З огляду на те, що важливі сфери політики щодо профілактики злочинності були децентралізовані на регіональному або муніципальному рівні, необхідність координації на місцевому рівні стала імперативом децентралізації, а роль префекта змінилася переважно на роль арбітра або посередника у міжгалузевому плануванні. Для забезпечення узгодженості дій між різними зацікавленими сторонами було створено нові платформи або органи: Місцева рада з питань безпеки та запобігання правопорушенням (LSPD) у Франції, Партнерство з питань зменшення злочинності та безладу (CDRP) у Великій Британії, Муніципальна консультативна рада з питань запобігання та безпеки в Бельгії.

Songze та ін. [19] пропонують тривимірну модель ОІС – новий аналітичний фреймворк, який досліджує відносини між поліцією та громадою на основі встановлених результатів досліджень. Модель стверджує, що відносини між поліцією та громадою виникають із складних тристоронніх взаємодій між об'єктивною реальністю поліції, її посередницькою комунікацією та всебічною когнітивною перспективою. Ці три виміри, взаємодіючи між собою, дають початок побудові відносин між поліцією та громадою, забезпечуючи всебічне розуміння наявної складної динаміки. Серед них реальний рівень включає атмосферу навколишнього середовища, структурні функції, процедурну систему, інституційний механізм, культурні цінності, нормативну поведінку та низку елементів, що відображають об'єктивну реальність поліції та поліцейської організації, які є найфундаментальнішими факторами, що впливають на відносини між поліцією та громадою, і є основою та передумовою, матеріалом та джерелом посередницької комунікації поліції та комплексної когнітивної здатності поліції, а також здатні закласти основу та залишити глибоке "перше враження" про відносини між поліцією та громадою у безпосередній взаємодії громадськості з поліцією. Рівень посередницької комунікації стосується інформації про поліцію та її організації, яка "передається" різними засобами масової інформації, а посередницький контент – це відбір, оброблення та інтерпретація об'єктивної реальності поліції та її організації, яка переважно походить з міжособистісної комунікації, засобів масової інформації, нових засобів масової інформації та інших засобів комунікації, і посередниць-

кий контент має ефект "каталізатора" для хороших або поганих відносин між поліцією та громадськістю.

Проміжний контент слугує "каталізатором" позитивних або негативних відносин між поліцією та громадою, будучи найпоширенішим фактором, що впливає на ці взаємодії. Однак на ефективність цієї посередницької комунікації значний вплив мають індивідуальні особливості та якості громадськості. Комплексний когнітивний рівень означає комплексну оцінку та загальне сприйняття громадськістю інформації про поліцію та її організацію на реальному та посередницькому рівнях, на що впливають прямий та непрямий досвід громадськості в обох напрямках.

Комплексне когнітивне уявлення стосується не тільки миттєвого сприйняття громадськості як окремих осіб, але й приділяє особливу увагу підкресленню комплексного загального сприйняття громадськості як групи, яке сформувалося на основі тривалого контакту. На нашу думку, комплексний когнітивний рівень має валідаційну та результативну роль, є "пробним каменем" для перевірки ефективності поліції та її організації на рівні об'єктивної реальності та на рівні посередницької комунікації, є метою та пунктом призначення коригування рівня об'єктивної реальності та рівня посередницької комунікації у відносинах між поліцією та громадою, а також став найпрямішим фактором, що впливає на побудову відносин між поліцією та громадою.

Тривимірна модель ОІС пропонує вичерпне пояснення генеративного механізму, що лежить в основі відносин між поліцією та громадою, цим самим слугуючи раціональною пояснювальною основою для дослідження їхніх складних взаємодій.

Важливо, що висновки Wozniak та ін. [22] вказують на те, що короточасний перегляд "статичних зображень" правоохоронних органів, поширених у ЗМІ, не впливає самостійно на думку людей про діяльність поліції у суспільстві. Натомість загальна думка людей про поліцію формується під впливом їхніх власних переконань, попереднього досвіду спілкування з поліцейськими та сукупного, самостійно обраного споживання медіа.

Ці висновки фактично свідчать про доцільність стейкхолдерського підходу як парадигми ролі та впливу громадськості в рамках кризового поліцейського контролю. Застосування стейкхолдерського підходу природно призводить до розгортання концепції спільного створення цінності.

Спільне створення цінності в рамках поліції громад в ЄС ще не отримало ґрунтового наукового розуміння. Тим часом на практиці воно вже існує. Воно передбачає співпрацю громадян і поліції з метою розроблення, реалізації та управління рішеннями в галузі громадської безпеки, виходячи за межі простого надання послуг для досягнення кращих результатів. Це охоплює спільні заходи, такі як зустрічі громади для визначення пріоритетних питань, спільне планування для створення рішень та спільне надання послуг, що в кінцевому підсумку має на меті підвищити довіру громадськості та адаптувати поліцейську діяльність до місцевих потреб. Це вимагає переходу від вертикального підходу до динамічного, спільного підходу, який використовує знання та ресурси громадян для покращення державних послуг. Ключові аспекти спільного створення цінності в поліцейській діяльності ЄС включають таке:

- Спільне вирішення проблем: замість того, щоб поліція лише реагувала на виклики, поліція громади залучає громадян до активного виявлення та усунення першопричин проблем громадської безпеки.
- Знання та ресурси громадян: громадяни розглядаються як "співтворці", які вносять свій вклад у вигляді знань, активів та можливостей для створення більшої цінності, наприклад, надаючи контекст та місцеві відомості.

Приклади спільного створення цінності у кризових ситуаціях включають:

- Спільне "замовлення": співпраця із громадами з метою стратегічного визначення та пріоритизації необхідних їм послуг.
- Спільне проектування: врахування досвіду та ідей громадян у плануванні та проектуванні поліцейських послуг.
- Спільне надання послуг: спільні заходи, в рамках яких поліція та громадяни працюють разом, щоб безпосередньо надавати або покращувати послуги.

Такий підхід до співпраці сприяє взаємній повазі та відповідальності між поліцією та громадськістю, що може привести до кращого сприйняття справедливості та більшої готовності до співпраці [13].

Понад це, спільне створення цінності забезпечує гнучкість та адаптацію до місцевих умов, оскільки різні громади можуть розробляти та впроваджувати стратегії, які найкраще відповідають їхнім конкретним місцевим умовам та потребам, що є надзвичайно важливим у різноманітному поліцейському середовищі ЄС. Для України це питання також має вирішальне значення в умовах величезної внутрішньої міграції, спричиненої війною, та іноді досить неоднорідного культурного середовища в деяких регіонах та громадах. Діяльність громад у питаннях впливу на роботу органів поліції є не просто доповненням, а невіддільним складовим елементом системи стримувань і противаг, що забезпечує дотримання законності, прозорість та підзвітність діяльності поліції. Цей контроль має критично важливу роль у процесах запобігання зловживанням, корупції і порушенням прав фізичних та юридичних осіб, що, своєю чергою, сприяє зміцненню довіри суспільства до правоохоронної системи держави та національного публічного управління загалом, забезпечуючи ефективні регуляторні та управлінські результати.

Висновки та перспективи подальших досліджень

Поліція, як перша служба реагування на національні кризи, що варіюються від злочинності, домашнього та громадського насильства, тероризму та міжнародних конфліктів, повинна бути здатною справлятися з конфліктами та катастрофами на всіх рівнях. Однак ефективність таких заходів реагування безпосередньо залежатиме від ставлення громадськості до поліції, усталених моделей ролі громадськості в діяльності поліції, напрямків впливу. Проведене дослідження продемонструвало ефективність та високу доцільність стейкхолдерського підходу та парадигми спільного створення цінностей. Водночас такий підхід ще не став предметом наукових досліджень та науково обґрунтованої концептуалізації, що вимагає поглиблення досліджень у цій сфері.

References

1. Clouse, S. (2018). Police Interventions, Public Perceptions, and The RDFC Interaction Model. UNLV Theses, Dissertations, Professional Papers, and Capstones, 3233. <https://doi.org/10.34917/13568419>
2. de Maillard, J. (2022). Trajectories of reform in European police systems: Centralization, decentralization, and coordination. *Revue française de science politique (English)*, 71(2), 175-195.
3. Fleck, A. (2022). Europe's Most Heavily Policed Countries. Statista. <https://www.statista.com/chart/16515/police-officers-per-100000-inhabitants-in-the-eu>
4. Gagnon, A., & Fox, G. (2021). Community Satisfaction and Police Officer Understanding of Community Expectations: A Quantitative and Observational Analysis. *Criminology, Criminal Justice, Law & Society*, 22(1), 1-19.
5. Gardiner, Ch., & Hickman, M. (2020). *Policing for the 21st Century: Realizing the Vision of Police in a Free Society*. Kendall Hunt Publishing.
6. Griego, R. (2021). Social Influences on Citizens' Attitudes Toward Police in a Public Assistance Role. [PhD dissertation]. Walden University.
7. Henry, A. (2021). Interaction Rituals and 'Police' Encounters: New Challenges for Interactionist Police Sociology. *Policing and Society*, 31(9), 1066-1080. <https://doi.org/10.1080/10439463.2020.1791861>
8. Hinkle, J. C., Weisburd, D., Telep, C. W., & Petersen, K. (2020). Problem - oriented policing for reducing crime and disorder: An updated systematic review and meta - analysis. *Campbell Systematic Review*, 16(2), e1089-n/a. <https://doi.org/10.1002/cl2.1089>
9. Johnson, D., Wilson, D. B., Maguire, E. R., & Lowrey-Kinberg, B. V. (2017). Race and perceptions of police: Experimental results on the impact of procedural (in) justice. *Justice Quarterly*, 34(7), 1184-1212.
10. Jungblut, M., Kümpel, A. S., & Steer, R. (2022). Social media use of the police in crisis situations: A mixed-method study on communication practices of the German police. *New Media & Society*, 26(8), 4647-4668. <https://doi.org/10.1177/14614448221127899>
11. Kappeler, V. E., Gaines, L. K., & Schaefer, B. P. (2020). *Community Policing* (8th ed.). Routledge.
12. Keesman, L. (2024). Creating "Windows of Opportunity": How Police Officers Sense and Generate Momentum for Gaining Control in Police-Civilian Interactions. *Symbolic Interaction*, 47(3), 410-432. <https://doi.org/10.1002/symb.686>
13. Mangai, M., Pillay, A., Masiya, T., & Lubinga, S. (2023). The police and citizens as co-producers of crime prevention in Johannesburg. *Administrative Sciences*, 13(6), 1-19, <https://doi.org/10.3390/admsci13060138>
14. Miller, E. (2019). The Police as Civic Neighbors. In: Lave TR, Miller EJ, eds. *The Cambridge Handbook of Policing in the United States*. Cambridge Law Handbooks (pp. 104-121). Cambridge University Press.
15. Palmiotto, M. (2010). *Policing and Society: A Global Approach*. Delmar Cengage Learning.
16. Parsons, D., & Kremling, J. (2020). *Community Policing Today: Issues, Controversies, and Innovations*. SAGE publications.
17. Simpson, R., & Pappas, L.N. (2024). Public perceptions of courts and cooperation with police. *Crime Science*, 13, 9. <https://doi.org/10.1186/s40163-024-00207-9>
18. Skogan, W. G. (2005). Citizen satisfaction with police encounters. *Police Quarterly*, 8(3), 298-321.
19. Songze, Z., Mingshen, X. & Yuhao, W. (2024). Influencing on police-community relations: an empirical study based on the OIC three-dimensional model. *Current Psychology*, 43, 26289-26300. <https://doi.org/10.1007/s12144-024-06273-1>
20. Teremetskiy, V., Novichenko, A., Bodnar-Petrovska, O., & Mkhmurova-Dyshliuk, O. (2024). Police and civil society partnership: Peculiarities of implementation in modern conditions. *Edelweiss Applied Science and Technology*, 8(4), 1379-1386. <https://doi.org/10.55214/25768484.v8i4.1512>
21. Williams, H. (2024). Exploring the influence of police officers' lived experiences on implementing community-oriented policing of marginalized populations. [PhD dissertation]. Liberty University.
22. Wozniak, K. H., Drakulich, K. M., & Calfano, B. R. (2021). Do photos of police-civilian interactions influence public opinion about the police? A multimethod test of media effects. *Journal of Experimental Criminology*, 17, 1-27. <https://doi.org/10.1007/s11292-020-09415-0>
23. Wright, J. (2023). Stakeholder Theory and Law Enforcement Strategy Creation. [PhD dissertation]. Walden University.
24. Yadav, S., & Parkash, B. (2024). Role of Civil Society In Strengthening Police Reforms In Modern Era. *International Journal of Creative Research Thoughts*, 12(1), 572-578. <https://prsiindia.org/policy/discussion-papers/police-reforms-india>
25. Кучеровський, О., Хоміч, Ю., & Баштанник, В. (2022). Публічноуправлінська діяльність правоохоронних органів в системі забезпечення національної безпеки. *Дніпровський Науковий Часопис*, 2, 22-27. <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2022.2.3>
26. Кучменко, В., Івченко, О., & Герасимчук, О. (2019). Публічне управління в сфері правоохоронної діяльності. *Економіка, Управління та Адміністрування*, 4(90), 200-206. [https://doi.org/10.26642/jen-2019-4\(90\)-199-206](https://doi.org/10.26642/jen-2019-4(90)-199-206)
27. Нікітінський, О. (2025). Роль інституцій громадянського суспільства у контролі за діяльністю правоохоронних органів. *Науковий Вісник Херсонського Державного Університету*, 3, 78-82. <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8049/2025-3-14>
28. Яремович, О. (2021). Вплив інститутів громадянського суспільства на правоохоронні органи держави крізь призму діяльності громадських рад. *Часопис Київського Університету Права*, 2, 145-148. <https://chasprava.com.ua/index.php/journal/article/view/733>

V. V. Oliyarnyk, S. V. Kuryvchak

Ukrainian National Forestry University, Lviv, Ukraine

ANALYSIS OF THE ROLE AND INFLUENCE OF THE PUBLIC ON POLICE WORK IN CRISIS SITUATIONS IN THE EUROPEAN UNION COUNTRIES

Introduction. In order to advance the modernization of public security initiatives, which are connected to the exercise of authority, value orientations, and the fundamental role of law enforcement agencies, including crisis and disaster situations, it is crucial to build peaceful police-community relations. Through upholding public trust and legitimacy, offering vital information and cooperation, and participating in community preparedness and problem-solving efforts, the public in the European Union greatly influences police work in crisis situations. This experience is extremely valuable for Ukraine in the current societal challenges, including those brought on by war.

Relevance of the study. For Ukraine, in the current conditions of war, political and social challenges associated with the dynamics of the military, political and societal landscapes, the issue of the influence and role of the public in the work of the police in crisis situations is of great relevance. Therefore, the study and analysis of European experience in this area is an important scientific task.

Methods. The study is based on a sociological approach, as well as aspects of political science, within the constructivist paradigm. The study utilizes several principles of civil society theory, stakeholder theory, and social dynamics. The methodological framework of the study includes a dialectical method of cognition, a systems approach, structural-functional analysis, and analytical and logical-theoretical methods. The research tools include narrative review and elements of grounded theory.

Results. Police as first responders to national crises ranging from crime, domestic and public violence, terrorism and international conflict have to be able to handle conflicts and disasters at all levels. However, the efficiency of these responses will directly depend on the public's attitudes towards police, established patterns of public's role in police's activities, directions of influence. The conducted research demonstrated efficiency and high expedience of stakeholder approach and value co-creation paradigm. At the same time, such approach yet did not become an object of scholarly research and scientifically grounded conceptualization, which necessitates deepening investigations in this domain.

Keywords: community policing; public trust in police; crisis policing; policing in EU; stakeholder approach in policing